

**Рішення спеціалізованої вченої ради ДФ 13.081.2023
про присудження ступеня доктора філософії
Святошинюку Сергію Сергійовичу**

Спеціалізована вчена рада Одеського національного університету І.І. Мечникова, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право на підставі прилюдного захисту дисертації «Цивільно-правове регулювання надання фінансових послуг в Україні» за спеціальністю 081 Право "23" червня 2023 року.

Святошинюк Сергій Сергійович, 1986 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2012 році Національний Університет «Одеська юридична академія» за спеціальністю «Правознавство». Працює адвокатом в м. Одесі з 2023 р. до цього часу.

Дисертацію виконано в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова. Науковий керівник – Канзафарова Ілона Станіславівна, д.ю.н., проф., завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Здобувач має 19 наукових публікацій за темою дисертації.

З них 6 статей у наукових фахових виданнях України:

1. Святошинюк С. С. Деякі аспекти цивільно-правової відповідальності сторін за договором банківського рахунку. Правова держава. 2022. Вип. 47. Одеса: Фенікс. С. 57-64 (*наукове фахове видання України*).

2. Святошинюк С. С. Поняття договору як одна із теоретичних основ правового регулювання надання фінансових послуг. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2022. Вип. 69. С. 150-155 (*наукове фахове видання України*).

3. Святошинюк С. С. Електронні гроші як фінансова послуга. Вісник Одеського національного університету. Правознавство / ред. колегія журналу: І. М. Коваль (головний редактор) та ін. 2018. Т. 23. Вип. 2 (33). С. 26-34 (*наукове фахове видання України*).

4. Святошинюк С. С. Правові наслідки порушення кредитного договору: окремі аспекти. Вісник Одеського національного університету. Правознавство / ред. колегія журналу: І. М. Коваль (головний редактор) та ін. 2017. Т. 22. Вип. 2 (31). С. 15-20 (*наукове фахове видання України*).

5. Святошинюк С. С. Послуги як об'єкти цивільних прав. Вісник Одеського національного університету. Правознавство / ред. колегія журналу: І. М. Коваль (головний редактор) та ін.; ред. колегія серії: І. С. Канзафарова (науковий редактор) та ін. 2016. Т. 21. Вип. 2 (29). С. 66-71 (*наукове фахове видання України*).

6. Sviatoshniuk S.S. Legal Nature of Financial Services Agreement and its Place in Civil Contracts' System. Вісник Одеського національного університету. Правознавство. 2014. Т. 19. Вип. 4 (25). С. 123-129 (*наукове фахове видання України*).

1 стаття у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection:

7. Sviatoshniuk S., Bakalo L., Bilostotskyi O., Gut S., Chaikovskyi O. Zaiets O. Legal Mechanisms for Protection of the Rights of Participants in Contractual and Non-Contractual Legal Relations. Cuestiones Políticas. 2021. Vol. 39, No 71. pp. 147-165 (*Web of Science Core Collection*).

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Рецензент: Гаран Ольга Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Зауваження та рекомендації:

1) На нашу думку, робота тільки виграла б, якщо б при розгляді підрозділу 3.2, де було досліджено особливості надання фінансових платіжних послуг в Україні, та наведено декілька

прикладів із законодавства зарубіжних країн, автор розглянув би більше положень щодо особливостей надання фінансових платіжних послуг у зарубіжних країнах.

2) У дисертаційному дослідженні розглянуте питання щодо діджиталізації фінансових послуг. При публічному захисті цікавим було б розкрити питання щодо особливостей захисту прав при наданні та споживанні окремих видів «діджиталізованих» фінансових послуг у мережі Інтернет.

3) При дослідженні питань щодо особливостей надання окремих видів фінансових послуг, доцільно було б навести більше прикладів аналізу зарубіжної практики, щодо вирішення теоретичних та практичних проблем. Тому роботу збагатив би аналіз норм законодавства зарубіжних країн на предмет їх можливого врахування при оновленні національного законодавства.

Рецензент: Клейменова Світлана Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Зауваження та рекомендації:

1. У роботі розглядається такий вид фінансових послуг як страхування. Цікавим було б розглянути такий вид страхування, який тільки впроваджується – страхування цивільно-правової відповідальності адвоката.

2. Автор у роботі використовує судову практику, проте тільки у загальних положеннях щодо видів фінансових послуг. Хотілося б більш детально розглянути судову практику при конкретизації видів фінансових послуг.

3. При вивченні дисертаційного дослідження, встановлено, що автор визначає критерії класифікації та види фінансових послуг взагалі. Проте, у роботі відсутня класифікація окремих видів фінансових послуг. Хотілося б щоб була розглянута загальна класифікація саме кредитних послуг, наприклад.

Опонент: Жорнокуй Юрій Михайлович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу Харківського національного університету внутрішніх справ. Зауваження та рекомендації:

1. У п. 1 та 2 наукової новизни результатів дослідження дисертант обґруntовує висновок щодо власного бачення категорії «механізм цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг» та її елементів (с. 18–19, 49, 154–155 роботи). Зазначаючи серед інших такий елемент вказаного механізму як принципи надання фінансових послуг (с. 48–49 дисертації), автор стверджує, що під принципами надання фінансових послуг слід розуміти ті основоположні, базові ідеї та положення, яким мають відповідати дії боржника, які він вчиняє для виконання зобов’язання (с. 58 роботи). Проте до уваги не взята та обставина, що дисертантом заявлено дослідження механізму цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг (виділено мною. – Ю. Ж.).

Відповідно, додаткового пояснення потребують: а) нормативні (правові), економічні, суспільні чи інші засади застосування таких принципів та їх природа; б) співвідношення принципів надання фінансових послуг (у контексті їх цивільно-правового регулювання) та загальних зasad цивільного законодавства (ст. 3 Цивільного кодексу України).

2. У підрозділі 1.2. мова йде про механізм цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг, елементом якого, на думку дисертанта є принципи їх надання. У свою чергу, підрозділ 1.3. дисертації має назву «Принципи надання фінансових послуг в Україні» і висновки за підрозділом зводяться до того, що відносини з наданням фінансових послуг врегульовано *не лише нормами цивільного права*, а й нормами інших галузей права, зокрема, банківського, податкового, фінансового, адміністративного, кримінального права (с. 69 дисертациї).

Отже, слушно виникає питання щодо дослідження принципів як елементу механізму

цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг та принципів надання фінансових послуг, без прив'язки до їх цивільно-правової природи.

3. У п. 3 «вперше» стверджується, що визначення поняття «фінансові інструменти» у законодавстві України є фрагментарним і має бути розширене (с. 19 роботи). Проте аналіз положень дисертації свідчить, що на с. 29–31 мова йде про: 1) поділ фінансових інструментів (п. 5–9 Национального положення від 30.11.2001 № 559 (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти») та 2) види фінансових інструментів (ст. 7 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки»), проте ні як не про категорію «фінансові інструменти». Крім того, висновок дисертанта, що положення нормативних актів, які визначають види фінансових інструментів, мають бути узгоджені між собою, а перелік їх видів має бути розширене (с. 31 роботи) не дає відповіді на питання за рахунок чого це можна зробити.

Отже, дисертанту слід додатково аргументувати власну позицію щодо розширення поняття та видів фінансових інструментів.

4. Додаткового пояснення потребує авторська позиція щодо висвітлення у Розділі 3 «Фінансові платіжні послуги та особливості їх надання в Україні» саме платіжних послуг. Виходячи з того, що дисертаційне дослідження має назву «Цивільно-правове регулювання надання фінансових послуг в Україні», підрозділ 1.1. – «Поняття та види фінансових послуг за законодавством України», а підрозділ 2.1. – «Класифікація договірних зобов'язань з надання фінансових послуг», назва Розділу 3 вказує на аналіз саме фінансових платіжних послуг.

Відповідно виникає запитання чому саме ці послуги мають особливе значення, що, на відміну від інших видів, проаналізованих автором, отримали особливе висвітлення в окремому розділі.

5. Дисертантом доведено, що трактування фінансової *послуги як діяльності* дозволить узгодити визначення поняття фінансової послуги у Законі України від 14.12.2021 р. «Про фінансові послуги та фінансові компанії» із загальними положеннями про послуги, закріпленими у главі 63 Цивільного кодексу України, та доктринальними положеннями, які характеризують послугу як об'єкт цивільних прав (с. 19–20, 28, 158 роботи).

На с. 23–24 дисерант наводить три основні підходи до розуміння категорії «послуга». Проте, нажаль, безапеляційно обирає один з них – розуміння послуги як діяльності. При цьому апеляючи до ст. 901 Цивільного кодексу України («Договір про надання послуг») зроблено висновок про «такі критерії послуги як «діяльність» або «дія»» (с. 25 роботи). Крім того, на с. 27 дисертації автор, оперуючи положеннями законодавства акцентує увагу, що *операція* – це окрема дія або комплекс взаємопов'язаних дій ..., а на с. 85 – договірними зобов'язаннями з надання фінансових послуг вважати: правовідносини, що виникають на підставі договору про надання фінансових послуг, що полягають у здійсненні певної *операції* ...

З урахуванням викладеного, автору слід пояснити чому послугу слід розуміти виключно як діяльність, а не дію або результат діяльності (доктринальне розуміння) або операцію (нормативне розуміння).

6. На с. 16–17 дисертаційного дослідження («методи дослідження») зазначено методологічну основу проведення дисертаційного дослідження. Проте, навіть з урахуванням вказівки дисертанта на конкретне застосування системного підходу та порівняльно-правового, формально-юридичного методів і методу правового моделювання, не зроблена чітка аргументація щодо застосування інших методів, вказаних як використані (с. 17 роботи) у контексті висвітлення наукової новизни результатів дослідження.

Отже, дисертанту, під час публічного захисту, слід додатково пояснити яким чином використання таких методів як синтез, дедукція, індукція тощо та формально-логічних законів відобразилося на досягнутих результатах (особливо щодо низки наукових положень та висновків

«вперше»).

Опонент: Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія». Зауваження та рекомендації:

1. У Розділі 1 «Теоретичні основи цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг в Україні» у п. 1.2 «Механізм цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг в Україні» (с. 43-51) розглядається питання щодо механізму цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг. Також, виносяться на захист положення щодо визначення поняття механізму цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг (п.1наукової новизни) та положення щодо поділу правових засобів, що входять до вказаної системи, на регулятивні та охоронні (п. 2 наукової новизни). Проте, було б слушним навести конкретні приклади охоронних та регулятивних засобів механізму цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг.

2. Зокрема, при дослідженні питань, зазначених у Розділі 1 «Теоретичні основи цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг в Україні» (с.23-70) слушним було б розглянути положення щодо перспектив та проблем розвитку надання фінансових послуг в Україні. Таким чином, при публічному захисті, автору слід розкрити дане питання.

3. При дослідженні питань щодо договорів про надання фінансових послуг, а саме у Розділі 2 «Договірні зобов'язання з надання фінансових послуг» п. 2.3 «Підстави виникнення, зміни та припинення зобов'язань з надання фінансових послуг» (с. 102-116) – автором досліджуються особливості та види підстав виникнення, зміни та припинення зобов'язань з надання фінансових послуг. Але в рамках цього питання, на жаль, не аналізуються проблеми, пов'язані з розірванням відповідних договорів, хоча на практиці вони існують.

4. У Розділі 3 «Фінансові платіжні послуги та особливості їх надання в Україні» у п. 3.2 «Особливості надання фінансових платіжних послуг в Україні» (с. 146-153) автором досліджується договір аутсорсингу, зокрема його поняття та особливості при наданні фінансових платіжних послуг в Україні. Проте, «не розкривається» питання щодо розмежування понять «аутсорсинг» та «аутстафінг».

5. Враховуючи, сучасний стан речей в Україні, при написанні Розділу 3 «Фінансові платіжні послуги та особливості їх надання в Україні» у п. 3.2 «Особливості надання фінансових платіжних послуг в Україні» (с. 146-153), слід було розглянути цікаве питання, як з теоретичної, так і з практичної точки зору, щодо особливостей надання фінансових платіжних послуг в Україні під час воєнного стану. Отже, при публічному захисті, дисертанту слід додатково розглянути вказане питання.

У дискусії взяли участь присутні на захисті:

Науковий керівник: Канзафарова Ілона Станіславівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університета імені І. І. Мечникова. Зазначила, що тема дисертаційної роботи, безумовно, є актуальною. Основні результати дисертаційного дослідження можуть бути використані, як у науці, так і на практиці, про що свідчать результати апробації та акти впровадження. Здобувач при написанні дисертації сумлінно виконував усі завдання, працював над літературою, нормативно-правовими актами, над кожним розділом. Науковий керівник зазначала, що Сергій Сергійович також продемонстрував вміння працювати в різних сферах: і в освітній, і в науковій, у роботі в колективі та зі студентами. Аспірант – дуже ініціативний, наполегливий і працьовитий. Дисертацію підготовлено відповідно до вимог, здобувач, безсумнівно, заслуговує на отримання ступеня доктора філософії.

Гарант ОП: Миколенко Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права, кримінального процесу та криміналістики Одеського національного університета імені І. І. Мечникова. Гарант зазначила, що дисертаційне дослідження виконано на високому теоретичному та практичному рівнях, відповідно до вимог діючого законодавства. Сама промова здобувача побудована за логічною структурою, усі положення наукової новизни викладені чітко та ясно. Аспірант відповідав на запитання та зауваження рецензентів та опонентів правильно та вічливо. Святошинюк Сергій Сергійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії.

Голова ради: Степанова Тетяна Валеріївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та правосуддя Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Дисертаційне дослідження Святошинюка Сергія Сергійовича містить принципово нові положення у сфері цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг в Україні. Дисертація ґрунтуються на комплексному застосуванні загальнонаукових та спеціальних методів наукового дослідження, відповідно до завдань та мети дослідження, з урахуванням визначених предмета та об'єкта дослідження. Результати та висновки дисертації були апробовані належним чином. Робота відповідає усім вимогам. Здобувач, безсумнівно, заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент: Гаран Ольга Володимиривна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університета імені І. І. Мечникова. Ольга Володимиривна підтримала здобувача, зазначила, що обрана тема дисертації є актуальною. Також рецензент зазначила, що дисертаційне дослідження виконано на високому науковому рівні, відповідає усім вимогам, результати дослідження можуть бути використані на практиці.

Рецензент: Клейменова Світлана Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університета імені І. І. Мечникова. Рецензент позитивно оцінила захист здобувача. Відмічено, що дослідження є комплексним, були розглянуті різні аспекти та особливості надання фінансових послуг в Україні. Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані у науці, на основі них можуть бути розроблені нові наукові положення з удосконалення цивільно-правового регулювання відповідних суспільних відносин.

Опонент: Жорнокуй Юрій Михайлович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ МВС України. Юрій Михайлович надав позитивну оцінку дисертаційному дослідженню та виступу здобувача. Підкреслив, що обрана тема дисертації є дуже актуальну. Робота виконана на високому теоретичному та практичному рівнях. Здобувач заслуговує на присвоєння ступеня доктора філософії.

Опонент: Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія». Опонент зазначила, що здобувач повною мірою оволодів методологією цивільно-правових досліджень, - у роботі використаний «широкий арсенал» загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Авторські висновки та пропозиції є ґрунтовними та достовірними. Усі поставлені у Вступі завдання були виконані в процесі дослідження, зазначена мета була досягнута. Дисертаційне дослідження було виконано з дотриманням усіх вимог щодо форми та змісту роботи. Святошинюк Сергій Сергійович заслуговує на присвоєння цому ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Результати
голосування:

«За» 5 членів ради
«Проти» 0 членів ради

На підставі результатів голосування спеціалізована вчена рада присуджує Святошинському Сергію Сергійовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Голова спеціалізованої
вченій ради

Тетяна СТЕПАНОВА

